

груп, наприклад, студентів-журналістів університету та журналістів певної вузької спеціалізації (наприклад, ведучих новин).

Список використаної літератури

1. Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки : збірник наукових праць. К.: Логос, 2012. 227 с.
2. Соціальна структура і особистість [Текст] : [зб. творів] / Талкот Парсонс ; пер. з англ. В. Верлоки і В. Кебуладзе. К. : Дух і літера, 2011. 337 с.
3. Панасенко Н. М. Професія – журналіст: професійно-важливі якості та психологічні особливості. *Актуальні проблеми психології*. Том V. Випуск 19. С. 177-186.
4. Карпенко В. Журналістика: основи професійної комунікації : навч. посіб. Київ : Нора-прінт, 2002. 348 с.
5. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд. Іванов В., Волошенюк О., Кульчинська Л., Іванова Т., Мірошніченко Ю. 2-ге вид., стер. К.: АУП, ЦВП, 2012. 58 с.

Владислава Капітан,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 061 «Журналістика»,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Науковий керівник – кандидат наук із соціальних комунікацій,
доцент Тетяна Решетука

РОЗВИТОК НАВИЧОК МЕДІАГРАМОТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ЖУРНАЛІСТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН (НА ПРИКЛАДІ СТУДЕНТІВ ОП «ЖУРНАЛІСТИКА» ГАЛИЦЬКОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ ІМЕНІ В'ЯЧЕСЛАВА ЧОРНОВОЛА)

В умовах російсько-української війни питання медіаграмотності з особистісного виміру переходить до однієї з ключових умов безпеки держави. Поширення пропагандистських наративів та фейкових новин країною-агресором актуалізує проблему підвищення медіаімунітету не лише безпосередньо реципієнтів новинних повідомлень, але й фахових журналістів, що породжує потребу у підвищенні медіаграмотності та розвитку критичного мислення майбутніх журналістів.

Мета публікації – обґрунтувати важливість розвитку медіаграмотності студентів-журналістів під час вивчення фахових дисциплін.

На думку теоретиків медіаграмотності, «критичне мислення – це система суджень, яка дозволяє аналізувати інформацію таким чином, щоб на її підставі ухвалювати раціональні рішення, уміти відрізнити брехню від істини, що надзвичайно важливо в так звану епоху постправди, в яку ми зараз живемо» [1, с. 167].

Інтеграція чи впровадження спеціальних навчальних курсів, які спрямовані на формування у студентів-журналістів компетентностей із інфомедійної грамотності допоможе підвищити рівень їхньої фахової підготовки. Також це допоможе осмислити роль медійників в ідеологічному вихованні реципієнтів та формуванні її культурних цінностей. Відтак «застосування технології розвитку критичного мислення надає майбутнім фахівцям дослідницьких умінь, які полягають у таких здатностях, як миттєво розуміти, аналізувати, оцінювати новий матеріал; відрізнити правдиву інформацію від вигаданої; ґрунтовно досліджувати й реально оцінювати факти; мислити незалежно,

сміливо, творчо; знаходити різні способи перевірки й підтвердження будь-якої інформації» [1, с. 167].

На думку О. Корнієнко, завдяки застосуванню різноманітних технологій розвитку критичного мислення майбутні журналісти можуть розвинути такі здібності:

- миттєво розуміти, аналізувати, оцінювати новий матеріал;
- перетворювати подію в сенсацію;
- відрізнити правдиву інформацію від видуманої;
- глибоко досліджувати і реально оцінювати факти;
- думати незалежно, сміливо і творчо;
- знаходити різні способи перевірки і підтвердження будь-якої інформації» [2].

Відтак використання таких технологій під час вивчення фахових дисциплін є вкрай актуальною.

Для того, аби перевірити рівень медіаграмотності майбутніх журналістів ми провели опитування серед 42-х студентів 1–4 курсів ОП «Журналістика» Галицького фахового коледжу імені В'ячеслава Чорновола.

На запитання: «Що таке медіаграмотність?», відповіді студентів були різними. Зазначимо, що студент 1-го курсу здебільшого не могли відповісти і ставили прочерк у відповіді. Щодо 2-го курсу, то вони давали загальні відповіді, до прикладу, *це перевірка інформації чи це вміння перевіряти інформацію*. Студенти 3-го курсу давали вже більш аргументовані відповіді, наприклад, *це вміння та навички, завдяки яким людина може критично мислити та аналізувати різні види інформації*. Відповіді студентів 4-го курсу були найповнішими. Наприклад, *сукупність знань, навичок та умінь, що дозволяють людям аналізувати, критично оцінювати і створювати різноманітні повідомлення для різних типів медіа*. За поданими відповідями, прослідковуємо, що розуміння та знання студентів різних курсів відрізняються, вони деталізуються і стають більш осмисленими з вивченням фахових дисциплін.

Щодо перевірки інформації на достовірність, то 76% респондентів відповіли, що вони намагаються знайти першоджерело, щоб переконатись у правдивості інформації.

Студентам також запропонували завдання на визначення фейкової інформації, мови ворожнечі, пропаганди. Щоб визначити, чи вміють студенти розпізнавати недостовірну інформацію, ми запропонували їм виконати завдання: *«Розгром циганського табору на Лисій горі»*. Такий заголовок свідчить про те, що це? За результатами, які наведені у діаграмі (див. рис. 1), можемо сказати, що найкраще впорались та правильно визначили студенти 4-го курсу – 35 % від усіх відповідей, студенти 3-го курсу – 15%, а 1-го та 2-го курсів – менше 10%. Можемо також прослідкувати, що найбільше студенти 1-го курсу давали відповіді щодо правильності поданого завдання. Можемо припустити, що через недостатнє розуміння та обізнаність із таким видом інформації, вважали, що все вірно.

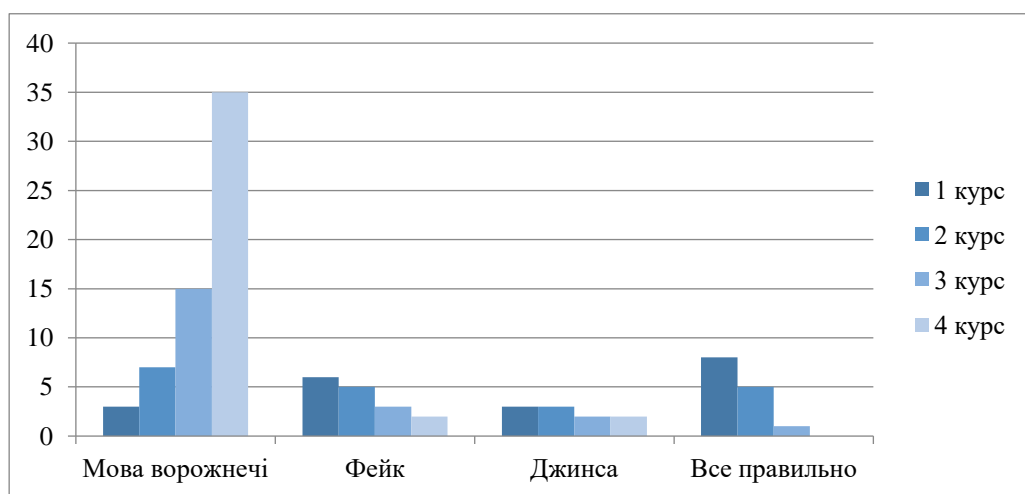

Рис. 1. Рівень медіаграмотності студентів за окремими маркерами

Про розпізнання фейкової інформації, пропаганди, мови ворожнечі, а також перевірку на правдивість вивчаємо та розглядаємо на фахових дисциплінах: «Загальне редагування», «Основи журналістики», «Редагування електронних видань». Зокрема, під час вивчення таких тем: «Робота редактора над фактичним матеріалом», «Робота редактора над ілюстративним матеріалом», «Контент інтернет-видань».

Прослідковуємо, що в процесі вивчення фахових дисциплін, студенти до закінчення навчання вже володіють професійною термінологією та можуть віднайти неправдиву інформацію серед різного виду контенту.

Отож, за результатами анкетування бачимо, що рівень медіа грамотності студентів є різним, але він суттєво зростає впродовж навчання. Можемо також припустити, що на це впливають різноманітні тематичні тренінги, вебінари, майстер-класи, проте загальний рівень сформованих компетентностей медіаграмотності залишається недостатнім навіть у студентів випускного курсу. Це ще раз засвідчує, що навички медіагігієни потрібно формувати у шкільному віці, але удосконалювати протягом усього життя.

Список використаної літератури

1. *Інфомедійна грамотність – невід’ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти* : збірник статей / Редкол. : В. Ф. Іванов (голов. ред.) [та ін.]. Київ : Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. 400 с.

2. Медіаграмотність майбутніх журналістів – вимога часу. Режим доступу URL: http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/1_2019/part_2/26.pdf (15. 04. 2023).